

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 16.6.2004
COM(2004) 353 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η επιστήμη και η τεχνολογία, κλειδιά του μέλλοντος της Ευρώπης – Κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής της Ένωσης υπέρ της έρευνας

1. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ ΚΑΙ Η ΕΡΕΥΝΑ

1.1. Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας και ο "στόχος του 3 %"

1. Η επιστημονική έρευνα, η τεχνολογική ανάπτυξη και η καινοτομία αποτελούν καίρια στοιχεία της οικονομίας της γνώσης, του καθοριστικού παράγοντα για την οικονομική μεγέθυνση, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και την απασχόληση. Για τον λόγο αυτό, στην ανακοίνωσή της σχετικά με το μελλοντικό δημοσιονομικό πλαίσιο της Ένωσης¹, η Επιτροπή πρότεινε αύξηση, και μάλιστα συνολικό² διπλασιασμό του προϋπολογισμού έρευνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε η ενίσχυση των ευρωπαϊκών ερευνητικών προσπαθειών να αναχθεί σε κεντρικό στόχο της Ένωσης.
2. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας τον Μάρτιο του 2000, δρομολογήθηκε το σχέδιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, το οποίο αποτελεί ένα πλαίσιο αναφοράς για την έρευνα στην Ευρώπη. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης τον Μάρτιο του 2002, η Ένωση έθεσε εξάλλου ως στόχο την αύξηση, μέχρι το 2010, των συνολικών ευρωπαϊκών επενδύσεων στην έρευνα στο 3% του ΑΕΠ της Ένωσης, σε αναλογία 2/3 από τον ιδιωτικό τομέα και 1/3 από τον δημόσιο τομέα: οι επενδύσεις αυτές αντιπροσωπεύουν σήμερα το 2% του ΑΕΠ της Ένωσης και υπολείπονται εκείνων των Ηνωμένων Πολιτειών (2,8%) και της Ιαπωνίας (άνω του 3%).
3. Στο πλαίσιο αυτό, για να επιτευχθούν οι στόχοι της Λισσαβόνας, είναι απαραίτητο να ενισχυθεί η ερευνητική προσπάθεια σε καθαρά ευρωπαϊκό επίπεδο.

1.2. Ενίσχυση της ευρωπαϊκής ερευνητικής προσπάθειας

4. Λόγω της αυξανόμενης πολυπλοκότητας που τη χαρακτηρίζει, η έρευνα έχει όλο και μεγαλύτερο κόστος: σε διάστημα 20 ετών, έχει υπερδιπλασιαστεί το κόστος ανάπτυξης νέων φαρμάκων ενώ έχει δεκαπλασιαστεί το κόστος ανάπτυξης νέων μικροηλεκτρονικών στοιχείων. Επιπλέον, η έκταση των ερευνητικών αναγκών είναι τέτοια ώστε κανένα κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί μόνο του στις ανάγκες αυτές με αποτελεσματικό τρόπο.
5. Για μια ευρωπαϊκή βιομηχανική πολιτική, ιδίως σε εξαιρετικά ανταγωνιστικούς κλάδους όπως οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας, οι βιοτεχνολογίες και οι νανοτεχνολογίες, η αεροναυτική ή οι ενεργειακές τεχνολογίες του υδρογόνου, απαιτείται ολοκλήρωση των ερευνητικών προσπαθειών σε ευρωπαϊκή κλίμακα.
6. Η δράση της Ένωσης προσδίδει αναγνωρισμένη "ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία", ως αποτέλεσμα της συνδυασμένης επίδρασής της σε διάφορα επίπεδα:

¹ «Η οικοδόμηση του κοινού μας μέλλοντος – Προκλήσεις πολιτικής και δημοσιονομικά μέσα της διευρυμένης Ένωσης 2007-2013», COM (2004) 101 της 10.2.2004.

² Συμπεριλαμβανομένων των τομέων ασφάλειας και διαστήματος.

- δημιουργεί "κρίσιμες μάζες" πόρων, ιδίως σε τομείς καθοριστικούς για την οικονομική μεγέθυνση όπως η μικροηλεκτρονική, οι τηλεπικοινωνίες, οι βιοτεχνολογίες ή η αεροναυτική³.
 - τονώνει την αριστεία, ενισχύοντας τον ανταγωνισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο και τη διακρατική συνεργασία: για παράδειγμα, το δίκτυο NeuroRegions κινητοποιεί και συσπειρώνει 52 εργαστήρια για τη διεξαγωγή ερευνητικών εργασιών επί των μεταδοτικών σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών (ΜΣΕ).
 - ασκεί καταλυτική επίδραση στις εθνικές πρωτοβουλίες και βελτιώνει τον συντονισμό της ερευνητικής δράσης των κρατών μελών σε τομείς που ενδιαφέρουν ορισμένες χώρες, όπως οι φυσικοί κίνδυνοι, ή σε τομείς που ενδιαφέρουν όλες τις χώρες, όπως η αλλαγή του κλίματος⁴.
7. Η αύξηση των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων θα συμβάλει επίσης στην επίτευξη του "στόχου του 3%" τον οποίο η Ένωση επιδιώκει να επιτύχει μέσω ενός "προγράμματος δράσης"⁵ το οποίο περιλαμβάνει μια σειρά συμπληρωματικών μέτρων, τα περισσότερα από τα οποία έχουν σκοπό να τονώσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα⁶.
8. Πρώτον, μέσω της άθροισης των συγχρηματοδοτήσεων της Ένωσης με τις εθνικές δημόσιες χρηματοδοτήσεις (σε ορισμένους τομείς και σε ορισμένες χώρες, η χρηματοδοτική υποστήριξη που προσφέρει η Ένωση ισοδυναμεί με τα εθνικά "δανειακά κίνητρα"). Αυτό προϋποθέτει προφανώς ότι δεν θα σημειωθεί αναλογική μείωση των σχετικών εθνικών χρηματοδοτήσεων, ενδεχόμενο το οποίο αποτρέπεται ωστόσο από την πολιτική δέσμευση των κρατών μελών και από τον ρόλο θετικού παραδειγματισμού που διαδραματίζει η Ένωση.
9. Η αύξηση των προσπαθειών σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα δώσει ιδίως μια ισχυρή και συγκεκριμένη ώθηση στις ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα. Οι επενδύσεις των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στον τομέα της έρευνας είναι χαμηλότερες από τις αντίστοιχες επενδύσεις των αμερικανικών και ιαπωνικών επιχειρήσεων, και πραγματοποιούνται συχνά εκτός Ευρώπης⁷. Οι χρηματοδοτήσεις της Ένωσης μπορεί να ενθαρρύνουν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να επενδύουν περισσότερο εντός Ευρώπης, συμβάλλοντας:
- στην ανάπτυξη ενός πλαισίου για την ανάληψη σημαντικών τεχνολογικών έργων τα οποία θα εκτελούνται με σύμπραξη

³ Για παράδειγμα, ένα έργο με αντικείμενο τη βελτίωση των τεχνικών προσέγγισης και προσγείωσης.

⁴ Με μια δράση στον χώρο της γονιδιωματικής των φυτών, προϋπολογισμού ύψους 2,2 εκατομμυρίων ευρώ, συντονίζονται 12 εθνικά προγράμματα συνολικού προϋπολογισμού 133 εκατομμυρίων ευρώ· με μια άλλη δράση στο πεδίο των μικρο-νανοτεχνολογιών, προϋπολογισμού ύψους 2,5 εκατομμυρίων ευρώ συντονίζονται εθνικά προγράμματα συνολικού προϋπολογισμού 139 εκατομμυρίων ευρώ.

⁵ "Επενδύοντας στην έρευνα: το πρόγραμμα δράσης για την Ευρώπη», COM (2003) 226 της 04.06.2003.

⁶ Μέτρα σχετικά με τη φορολόγηση της έρευνας και της καινοτομίας, όπως για παράδειγμα η "έκπτωση φόρου για έρευνα» η οποία θα μπορούσε κάλλιστα να εφαρμοστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

⁷ Για παράδειγμα, οι επενδύσεις που πραγματοποιούν οι ευρωπαϊκές φαρμακευτικές επιχειρήσεις στον τομέα της έρευνας τείνουν να συγκεντρώνονται στις Ηνωμένες Πολιτείες, και ιδίως στα μεγάλα πανεπιστήμια της ανατολικής ακτής.

επιχειρήσεων και πανεπιστημίων σε ευρωπαϊκή κλίμακα και θα σχεδιάζονται αποκλειστικά και μόνο σε ευρωπαϊκό επίπεδο·

- στην ενίσχυση των ανθρώπινων πόρων, στόχος ο οποίος ευθυγραμμίζεται με τον στόχο του 3% και συνίσταται εν προκειμένω στην αύξηση του αριθμού των ερευνητών στην Ευρώπη από 6 σε 8 ανά 1.000 οικονομικώς ενεργά άτομα, όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες·
- στη δημιουργία κρίσιμης μάζας "πόλων αριστείας"⁸, ικανών να προσελκύσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις.

⁸ Βλ. την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο "Ο ρόλος των πανεπιστημίων στην Ευρώπη της γνώσης », COM (2003) 58 της 05.02.2003.

1.3. Αριστεία και καινοτομία, κλειδιά της ευρωπαϊκής βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας

10. Μία από τις προϋποθέσεις για την υλοποίηση της "ατζέντας της Λισσαβόνας" είναι η δημιουργία "ευρωπαϊκών πόλων αριστείας" υψηλής ορατότητας, διεθνώς ανοικτών και ικανών να προσελκύουν κορυφαίους ερευνητές από όλο τον κόσμο, οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την ενίσχυση του ρόλου της Ευρώπης στην παγκόσμια τεχνολογική σκηνή και στις πρωτοβουλίες έρευνας επί ζητημάτων παγκόσμιας σημασίας. Για να συμβάλει στη δημιουργία τέτοιων πόλων, η Ένωση θα πρέπει να ενθαρρύνει την αριστεία υποστηρίζοντας τη συνεργασία και τον ανταγωνισμό σε ευρωπαϊκή κλίμακα.
11. Επιπλέον, η Ευρώπη παρουσιάζει ανεπαρκή ικανότητα μετατροπής των γνώσεων σε, εμπορικά ιδίως, προϊόντα και υπηρεσίες και σε οικονομικές επιτυχίες. Ο αριθμός των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο κατοίκων που κατατίθενται ετησίως από επιχειρήσεις είναι 170 στην Ευρώπη έναντι 400 στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το δε εμπορικό έλλειμμα της Ένωσης για τα προϊόντα υψηλής τεχνολογίας ανέρχεται σε 23 περίπου δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως⁹.
12. Η Ένωση υποστηρίζει σήμερα, μέσω μιας σειράς δράσεων, τις δραστηριότητες έρευνας που αναλαμβάνονται είτε από ΜΜΕ είτε προς όφελος των ΜΜΕ· την ανάπτυξη κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου, επιστημονικών πάρκων, εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων και περιφερειακών πολιτικών καινοτομίας· τη μεταφορά τεχνολογιών και τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας και των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Οι δράσεις αυτές πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο εξορθολογισμού και συντονισμού ώστε να δημιουργήσουν ένα συνεκτικό σύνολο κρίσιμης μάζας. Μια τέτοια διαδικασία εξορθολογισμού και συντονισμού θα δρομολογηθεί στο πλαίσιο της προετοιμασίας του επόμενου προγράμματος πλαισίου.

1.4. Αναπροσαρμογή του προγράμματος πλαισίου έρευνας της Ένωσης

13. Το έκτο πρόγραμμα πλαίσιο έρευνας (2002-2006) της Ένωσης προκάλεσε ευρεία κινητοποίηση. Μέχρι σήμερα, έχουν υποβληθεί συνολικά προς χρηματοδότηση περί τις 28.000 προτάσεις έρευνας, με συμμετοχή 150.000 οργανισμών από 50 χώρες. Ειδικότερα, έχουν δρομολογηθεί 200 μεγάλα διακρατικά δίκτυα και έργα έρευνας σε πεδία όπως οι μεταγονιδιωματικές μέθοδοι φαρμακευτικής στόχευσης ή τα μικροηλεκτρονικά κατασκευαστικά στοιχεία νανομετρικής κλίμακας, καθώς και 55 δράσεις δικτύωσης προγραμμάτων σε τομείς όπως η ασφάλεια των τροφίμων ή οι σπάνιες ασθένειες.
14. Εντούτοις, το πρόγραμμα πλαίσιο έχει γίνει θύμα της επιτυχίας του. Από τις χιλιάδες προτάσεων που παρελήφθησαν, η αναλογία των επιλεγισών προτάσεων ήταν μόνο 1 στις 5 λόγω έλλειψης χρηματοδοτικών πόρων. Και κυρίως, μόνο το 50% των έργων που κρίθηκαν ως πολύ υψηλής ποιότητας ήταν δυνατό να λάβουν χρηματοδότηση¹⁰.

⁹ Commission européenne, Statistiques sur la science et la technologie en Europe, édition 2003

¹⁰ Σε δημοσιονομικούς όρους, διαπιστώνεται εκτέλεση κατά 99,98% των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων και κατά 96,9% των πιστώσεων πληρωμών.

15. Το πρόγραμμα πλαίσιο οφείλει, με τα λίγα μέσα παρέμβασης που προβλέπει, να ικανοποιήσει διαφορετικές ανάγκες: ενίσχυση της συνεργασίας και του ανταγωνισμού· υποστήριξη της βασικής έρευνας και της βιομηχανικής έρευνας· υποστήριξη έργων ίδιας πρωτοβουλίας και πρωτοβουλιών βασιζόμενων σε πολιτικές επιλογές, κτλ. Και παρά τα βήματα προόδου που σημειώθηκαν προσφάτως, όπως η απλοποίηση των συμβατικών διατάξεων, οι όροι υλοποίησής του επιδέχονται περαιτέρω βελτιώσεις.

2. ΕΞΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

16. Για να ενισχυθεί ο αντίκτυπος της δράσης της Ένωσης, η δράση αυτή προτείνεται να διαρθρωθεί γύρω από έξι βασικούς άξονες. Επιπλέον, για να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα των αντίστοιχων δραστηριοτήτων, είναι απαραίτητο να αυξηθεί ο προϋπολογισμός έρευνας της Ένωσης κατά τις προτεινόμενες αναλογίες. Η διάθεση των χρηματοδοτικών πόρων θα διέπεται από τρεις αρχές: ισορροπία των υφιστάμενων και των νέων δραστηριοτήτων· ισορροπία μεταξύ της έρευνας που αποβλέπει στην εξέλιξη των γνώσεων και εκείνης που προσανατολίζεται στη βιομηχανική εφαρμογή των γνώσεων· ισορροπία της υποστήριξης του ανθρώπινου και του υλικού ερευνητικού δυναμικού.

2.1. Δημιουργία ευρωπαϊκών πόλων αριστείας μέσω συνεργασίας των εργαστηρίων

17. Τα προγράμματα υποστήριξης της διακρατικής συνεργασίας μεταξύ ερευνητικών κέντρων, πανεπιστημίων και επιχειρήσεων έχουν ορατή επίδραση:
- στην ποιότητα της έρευνας στην Ευρώπη, συμβάλλοντας στη βελτίωση και αυξάνοντας την ορατότητά της, σε τομείς καθοριστικούς για την οικονομική μεγέθυνση·
 - στη διάδοση των γνώσεων και των αποτελεσμάτων στην Ένωση, καθώς και στην ικανότητα των ερευνητών να συμμετέχουν σε έργα υψηλού επιπέδου.
18. Με το έκτο πρόγραμμα πλαίσιο, το φάσμα των δυνατοτήτων υποστήριξης έχει εμπλουτισθεί με νέους τύπους χρηματοδοτικής παρέμβασης, τα "δίκτυα αριστείας" και τα "ολοκληρωμένα έργα", τα οποία συμβάλλουν στη δόμηση της ευρωπαϊκής έρευνας διευκολύνοντας τη δημιουργία "ευρωπαϊκών πόλων αριστείας"¹¹.
19. Οι δυνατότητες αυτές, όπως εκείνη των έργων μικρότερου μεγέθους, θα πρέπει να αξιοποιούνται πλήρως από τους ερευνητές, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους¹². Έχει συσταθεί μια "επιτροπή εμπειρογνομόνων για την ενδιάμεση αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των νέων μέσων του έκτου προγράμματος πλαισίου". Η επιτροπή αυτή διενεργεί επί του παρόντος αξιολόγηση μέσω έρευνας

¹¹ Όπως το νεοσύστατο δίκτυο αριστείας στο πεδίο της βιοενέργειας, στο οποίο συμμετέχουν 24 οργανισμοί από 13 ευρωπαϊκές χώρες, ή το ευρωπαϊκό ερευνητικό έργο με αντικείμενο τα νέα συστήματα κινητήρων καύσης στο οποίο συμπράττουν όλες οι μεγάλες ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες.

¹² Η υποστήριξη δικτύων αριστείας, για παράδειγμα, θα πρέπει να εξασφαλίζεται στις περιπτώσεις εκείνες όπου υπάρχει η ικανότητα και η βούληση για σχεδόν θεσμική ενοποίηση των δραστηριοτήτων ενός μικρού αριθμού υπηρεσιών.

βάσει ερωτηματολογίου και ακροάσεων συμμετεχόντων ή υποψήφιων συμμετεχόντων στα προγράμματα, και θα υποβάλει προσεχώς τις προτάσεις της.

2.2. Ανάλυση ευρωπαϊκών τεχνολογικών πρωτοβουλιών

20. Με πρωτοβουλία της Επιτροπής και της βιομηχανίας, συγκροτούνται σήμερα "τεχνολογικές πλατφόρμες", η καθεμία από τις οποίες συσπειρώνει σε ευρωπαϊκή κλίμακα επιχειρήσεις, ερευνητικούς οργανισμούς, χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και ρυθμιστικούς φορείς, με σκοπό τη χάραξη ενός κοινού στρατηγικού σχεδίου έρευνας, ικανού να κινητοποιήσει μια κρίσιμη μάζα εθνικών και ευρωπαϊκών, δημόσιων και ιδιωτικών, πόρων.
21. Η προσέγγιση αυτή ακολουθείται ήδη ή πρόκειται να υιοθετηθεί σε τομείς όπως η ενέργεια (τεχνολογία του υδρογόνου, φωτοβολταϊκή ηλιακή ενέργεια), οι μεταφορές (αεροναυτική), οι κινητές επικοινωνίες, τα εποχούμενα συστήματα ή η ναυπηγική. Προϋποθέτει ιδίως τον προσδιορισμό των νομικών και ρυθμιστικών συνθηκών που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση του κοινού στρατηγικού σχεδίου έρευνας.
22. Σε πολλές περιπτώσεις, το στρατηγικό σχέδιο θα είναι δυνατό να υλοποιηθεί μέσω "ολοκληρωμένων έργων". Σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων, ενδείκνυται περισσότερο μια "πανευρωπαϊκή" προσέγγιση η οποία συνεπάγεται την εφαρμογή εκτενών "κοινών τεχνολογικών πρωτοβουλιών". Το κατάλληλο πλαίσιο για την εφαρμογή τους είναι εκείνο των δομών που βασίζονται στο άρθρο 171 της Συνθήκης¹³, και ιδίως της κοινής επιχείρησης.

2.3. Ενίσχυση της δημιουργικότητας της βασικής έρευνας μέσω της τόνωσης του ανταγωνισμού μεταξύ ομάδων σε ευρωπαϊκό επίπεδο

23. Η θέση μεμονωμένων κορυφαίων ερευνητικών ομάδων σε ανοικτό ανταγωνισμό μεταξύ τους και η υποστήριξή τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα τονώσει τον δυναμισμό, τη δημιουργικότητα και την αριστεία της ευρωπαϊκής έρευνας, αυξάνοντας παράλληλα την ορατότητά της. Ο διάλογος σχετικά με τη βασική έρευνα και το "Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας" που διεξάγεται κατά τα δύο τελευταία έτη στο εσωτερικό της επιστημονικής κοινότητας, και ο οποίος μεταφέρθηκε σε πολιτικό επίπεδο χάρη σε ανακοίνωση που εξέδωσε η Επιτροπή τον Ιανουάριο 2004¹⁴, ανέδειξε την αναγκαιότητα:
- αύξησης των ευρωπαϊκών προσπαθειών στον τομέα της βασικής έρευνας, λαμβανομένου υπόψη του συνεχώς ευρύτερα αναγνωριζόμενου αντικτύπου της έρευνας αυτού του τύπου στις οικονομικές επιδόσεις, όπως τονίζει η βιομηχανία·
 - αύξησης της χρηματοδοτικής υποστήριξης του συγκεκριμένου τύπου έρευνας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με την καθιέρωση ενός μηχανισμού με τον οποίο θα παρέχεται χρηματοδοτική υποστήριξη σε ερευνητικά έργα

¹³ "Η Κοινότητα μπορεί να δημιουργεί κοινές επιχειρήσεις ή οποιαδήποτε άλλη αναγκαία υποδομή για την καλή εκτέλεση των προγραμμάτων κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης. »

¹⁴ COM (2004) 9 της 14.1.2004.

ανταγωνιζόμενων, σε ευρωπαϊκή κλίμακα, μεμονωμένων ερευνητικών ομάδων.

24. Η Επιτροπή προτείνει να αναπτυχθεί ένας τέτοιος μηχανισμός. Οι ερευνητές θα υποβάλλουν, ίδια πρωτοβουλία και χωρίς θεματικούς περιορισμούς, προτάσεις έργων σε αντικείμενα της επιλογής τους. Τα έργα που θα τυγχάνουν υποστήριξης θα επιλέγονται, χωρίς υποχρέωση διακρατικής συνεργασίας, αποκλειστικά και μόνο με βάση την επιστημονική τους ποιότητα ("αριστεία") όπως αυτή κρίνεται κατά την "αξιολόγηση από ομοτίμους"¹⁵.

2.4. Αύξηση της ικανότητας προσέλκυσης κορυφαίων ερευνητών στην Ευρώπη

25. Στόχος της Ένωσης είναι να προωθήσει την ανάπτυξη ευρωπαϊκών επιστημονικών σταδιοδρομιών¹⁶, επιτυγχάνοντας να συγκρατήσει στην Ευρώπη τους ευρωπαίους ερευνητές και να προσελκύσει στην Ευρώπη κορυφαίους ερευνητές από όλο τον κόσμο. Σε ένα περιβάλλον αυξανόμενου ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, θα ήταν σκόπιμο να ενισχυθούν οι δράσεις "Μαρία Κιουρί" που διεξάγονται για τον σκοπό αυτό, δίνοντας έμφαση:

- στην προσέλκυση των νέων στην επιστήμη, και στην αρχική κατάρτιση των ερευνητών, με την υποστήριξη της δόμησης της κατάρτισης, και ιδίως της διεπιστημονικής·
- στον ρόλο και τη θέση των γυναικών στον χώρο της επιστήμης και της έρευνας·
- στη μεταφορά γνώσεων, προς όφελος ιδίως των λιγότερο προηγμένων τεχνολογικών περιφερειών και των ΜΜΕ·
- στη διεθνή διάσταση της κατάρτισης και της κινητικότητας, μέσω αύξησης των ανταλλαγών με άλλες περιοχές του κόσμου·
- στη δια βίου κατάρτιση και επιμόρφωση και στην ανάπτυξη σταδιοδρομιών.¹⁷

2.5. Ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

26. Σημαντικό βήμα προόδου στον τομέα των υποδομών έρευνας στην Ευρώπη ήταν η δημιουργία του φόρουμ ESFR¹⁸. Μέχρι τότε, η δράση της Ένωσης περιοριζόταν κυρίως στην υποστήριξη της διακρατικής πρόσβασης στις υποδομές, καθώς και ερευνητικών έργων με αντικείμενο τη βελτίωση των επιδόσεων των υποδομών.
27. Η δράση αυτή της Ένωσης προτείνεται να ενισχυθεί με την εισαγωγή ενός μηχανισμού χρηματοδοτικής υποστήριξης της κατασκευής και της λειτουργίας νέων υποδομών ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, αντίστοιχου με εκείνον που χρησιμοποιείται

¹⁵ Για τους όρους εφαρμογής αυτής της δράσης, βλ. σημείο 5.1.2.

¹⁶ Όπως αναλύεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Οι ερευνητές στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας: ένα επάγγελμα, πληθώρα σταδιοδρομιών», COM(2003) 436 της 18.07.2003

¹⁷ Για τους όρους εφαρμογής αυτής της δράσης, βλ. σημείο 5.1.2.

¹⁸ ESFR : Ευρωπαϊκό Στρατηγικό Φόρουμ για τις Υποδομές Έρευνας.

για τα διευρωπαϊκά δίκτυα (TEN¹⁹), σύμφωνα με το μοντέλο που εφαρμόζεται για τη χρηματοδότηση ενός λείζερ ελεύθερων ηλεκτρονίων και μιας ερευνητικής υποδομής στον χώρο της νανοηλεκτρονικής στο πλαίσιο της "ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη".

28. Η προσέγγιση αυτή θα ήταν σκόπιμο επίσης να υιοθετηθεί για την υποστήριξη υπηρεσιών καίριας σημασίας για την ευρωπαϊκή επιστημονική κοινότητα: καταναεμημένες υποδομές επικοινωνίας (έργα GEANT διασύνδεσης των ηλεκτρονικών δικτύων έρευνας και αρχιτεκτονικής GRID), ή συστήματα ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης των επιστημονικών δημοσιεύσεων· βάσεις δεδομένων βιοπληροφορικής.

2.6. Ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των εθνικών προγραμμάτων έρευνας

29. Οι δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί βάσει του 6^{ου} προγράμματος πλαισίου με σκοπό τη βελτίωση του συντονισμού των εθνικών προγραμμάτων έρευνας και έχουν στεφθεί με επιτυχία θα πρέπει να ενισχυθούν. Για την ενίσχυση των σχετικών προσπαθειών είναι απαραίτητο να αυξηθούν οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται για τις δράσεις δικτύωσης των εθνικών προγραμμάτων ERA-NET, να επεκταθεί η χρηματοδοτική υποστήριξη που αυτές παρέχουν στις δραστηριότητες έρευνας και να προωθηθεί περαιτέρω το αμοιβαίο άνοιγμα.

30. Η συμμετοχή της Ένωσης σε εθνικά προγράμματα που αναλαμβάνουν από κοινού περισσότερα του ενός κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 169 της Συνθήκης²⁰, έχει ως στόχο την πραγματική ολοκλήρωση των προγραμμάτων αυτών. Το παράδειγμα της πλατφόρμας κλινικών δοκιμών για τις ασθένειες που συνδέονται με τη φτώχεια παρουσιάζει μεν αρκετές ιδιαιτερότητες, αλλά επιτρέπει την άντληση ορισμένων διδαγμάτων. Η υλοποίηση δράσεων βασιζόμενων στο άρθρο 169 φαίνεται ευκολότερη στους τομείς εκείνους όπου τα κράτη μέλη αρχίζουν να εισάγουν προγράμματα. Εντούτοις, προσφέρει τα μεγαλύτερα οφέλη σε τομείς για τους οποίους ήδη υπάρχουν καθιερωμένες εθνικές δομές. Θα ήταν σκόπιμο να χρησιμοποιηθεί αυτός ο τύπος παρέμβασης:

- στους τομείς εκείνους για τους οποίους τα κράτη μέλη επιδεικνύουν σταθερή χρηματοοικονομική δέσμευση·
- ως μέσο υποστήριξης της συνεργασίας "μεταβλητής γεωμετρίας" μεταξύ μικρής ομάδας κρατών μελών·
- μέσω των αποτελεσματικότερων μηχανισμών λήψης αποφάσεων: "δέσμες" δράσεων που θα αποφασίζονται ταυτοχρόνως από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ή "κανονισμός πλαίσιο".

31. Παράλληλα, θα πρέπει να ενισχυθούν οι δεσμοί μεταξύ των διακυβερνητικών ευρωπαϊκών οργανισμών έρευνας και της Ένωσης. Επί του παρόντος, οι οργανισμοί

¹⁹ TEN: Transeuropean Networks.

²⁰ "Κατά την εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος-πλαισίου, η Κοινότητα, σε συμφωνία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, μπορεί να προβλέπει συμμετοχή σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης που αναλαμβάνονται από περισσότερα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στις υποδομές που δημιουργούνται για την εκτέλεση αυτών των προγραμμάτων ».

αυτοί έχουν τη δυνατότητα να ανταποκρίνονται στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Η Ένωση θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να υποστηρίζει άμεσα ορισμένες από τις δραστηριότητες των εν λόγω οργανισμών, και συγκεκριμένα τις δραστηριότητες των οποίων η διεξαγωγή σε κοινοτικό επίπεδο θα απέφερε σημαντικά οφέλη για την Ευρώπη.

3. ΜΙΑ ΠΙΟ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

3.1. Αξιοποίηση του δυναμικού της Ευρώπης των 25 και πλέον

32. Για να υλοποιηθεί η στρατηγική της Λισσαβόνας, θα πρέπει να δοθεί σε όλους τους ερευνητικούς οργανισμούς της διευρυμένης Ένωσης η δυνατότητα να διεκδικήσουν την αριστεία. Η δυνατότητα συμμετοχής σε έργα περιορισμένου μεγέθους, στα πλαίσια μικρών εταιρικών σχημάτων με κορυφαία εργαστήρια άλλων χωρών, θα επιτρέψει στις νέες ομάδες και στους λιγότερο ισχυρούς οργανισμούς να δρέψουν τους καρπούς της διακρατικής συνεργασίας, και παράλληλα να αποκτήσουν επαρκή εμπειρία ώστε στη συνέχεια να συμμετάσχουν σε πιο πολύπλοκα έργα. Οι μηχανισμοί μεταφοράς που χρησιμοποιούνται στα έργα θα συμβάλουν στην ενίσχυση της βάσης γνώσεων σε όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης.

33. Σύμφωνα με το πνεύμα της δράσης υποστήριξης των κέντρων αριστείας που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια στα μέχρι προσφάτως υποψήφια για ένταξη κράτη, θα πρέπει να εξετασθεί το ενδεχόμενο ενίσχυσης της υφιστάμενης, αν και επιδεχόμενης βελτιώσεων, αριστείας και της ορατότητάς της, με την ανάληψη ειδικών πρωτοβουλιών στις υπόψη περιφέρειες, οι οποίες θα περιλαμβάνουν μέτρα ενίσχυσης των ανθρώπινων πόρων, των ανταλλαγών και της δικτύωσης, της ανάπτυξης εξοπλισμού και της αξιολόγησης.

3.2. Πλήρης αξιοποίηση της συμπληρωματικότητας με τα διαρθρωτικά ταμεία

34. Ένα μέρος των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων διατίθεται προς υποστήριξη της ανάπτυξης των ικανοτήτων έρευνας: τοπικές ερευνητικές υποδομές, ανθρώπινοι πόροι, δημιουργία οργανισμών μεσαζόντων μεταξύ πανεπιστημίων και ΜΜΕ. Η πρόταση μεταρρύθμισης της πολιτικής συνοχής καθιστά τη "στρατηγική της Λισσαβόνας" ένα από τα κύρια πεδία παρέμβασης των διαρθρωτικών ταμείων στις περιφέρειες του στόχου "σύγκλιση", πεδίο το οποίο καλύπτεται αναγκαστικά από τα προγράμματα για τις περιφέρειες του στόχου "περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση".

35. Για να αξιοποιηθεί πλήρως αυτή η τάση, θα ήταν σκόπιμο:

- να ενισχυθεί η συμπληρωματικότητα της χρήσης του προϋπολογισμού έρευνας της Ένωσης και εκείνου των διαρθρωτικών ταμείων, ιδίως στο πλαίσιο των μελλοντικών "στρατηγικών προσανατολισμών της Ένωσης υπέρ της συνοχής".

²¹ Ιδίως ο CERN(Ευρωπαϊκός Οργανισμός Πυρηνικών Ερευνών), ο EMBO (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Μοριακής Βιολογίας), το EMBL (Ευρωπαϊκό Εργαστήριο Μοριακής Βιολογίας) και το ESO (Ευρωπαϊκό Νότιο Αστεροσκοπείο), σε συνδυασμό με άλλους οργανισμούς στο πλαίσιο του EIROforum.

- να αυξηθεί η συνδυασμένη χρήση τους, για παράδειγμα με την παραχώρηση συμπληρωματικής χρηματοδότησης εκ μέρους των διαρθρωτικών ταμείων στις περιπτώσεις ερευνητικών έργων συγχρηματοδοτούμενων από το πρόγραμμα πλαίσιο τα οποία διεξάγονται σε περιφέρεια του στόχου "σύγκλιση".

4. ΕΣΤΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΕ ΠΕΔΙΑ ΚΑΙΡΙΑΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

4.1. Προσδιορισμός των ερευνητικών αντικειμένων μείζονος ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

36. Οι δράσεις υποστήριξης μεμονωμένων ερευνητικών ομάδων και ερευνητών δεν θα περιορίζονται σε προκαθορισμένα ερευνητικά αντικείμενα. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, είναι απαραίτητο να προσδιορισθούν τα ερευνητικά αντικείμενα που χρήζουν περισσότερο μιας υποστήριξης σε ευρωπαϊκό επίπεδο: για τις δράσεις που αναλαμβάνονται κατόπιν προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, σε συνεργασία με την επιστημονική κοινότητα και τη βιομηχανία· προκειμένου για τεχνολογικές πρωτοβουλίες βασιζόμενες στο άρθρο 171, σε συνάρτηση με τις τεχνολογικές πλατφόρμες· προκειμένου για δράσεις συντονισμού των προγραμμάτων εκτελούμενων ιδίως βάσει του άρθρου 169, σε συνεννόηση με τα κράτη μελών.

4.2. Υποστήριξη των πολιτικών στόχων της Ένωσης

37. Τα ερευνητικά αντικείμενα στα οποία θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, ιδίως όσον αφορά δραστηριότητες ερευνητικής συνεργασίας, είναι εκείνα τα οποία συνδέονται με τις πολιτικές της Ένωσης. Οι σχετικές δραστηριότητες θα πρέπει να εξακολουθήσουν να προωθούν την εξέλιξη των γνώσεων σε τομείς όπως η υγεία²², η προστασία των καταναλωτών, η ενέργεια, το περιβάλλον, η αναπτυξιακή βοήθεια, η γεωργία και η αλιεία, οι βιοτεχνολογίες, οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας, οι μεταφορές, η εκπαίδευση και η κατάρτιση, η απασχόληση, οι κοινωνικές υποθέσεις και η οικονομική συνοχή, η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις²³.

4.3. Δύο νέα πεδία δράσης της Ένωσης: το διάστημα και η ασφάλεια

38. Δύο νέα πεδία δράσης της Ένωσης, για τα οποία η έρευνα διαδραματίζει κινητήριο ρόλο, θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ειδικών δράσεων: το διάστημα και η ασφάλεια²⁴.

²² Πρόσφατα παραδείγματα τέτοιων δραστηριοτήτων είναι το δίκτυο αριστείας στο πεδίο της πρόληψης και του ελέγχου των ζωικών ασθενειών που συγκροτήθηκε βάσει του έκτου προγράμματος πλαισίου και το ολοκληρωμένο έργο με αντικείμενο τον αντίκτυπο της πλανητικής μεταβολής στα οικοσυστήματα των γλυκών υδάτων στην Ευρώπη.

²³ Συμπληρωματικά προς την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη που παρέχει άμεσα το Κοινό Κέντρο Ερευνών (ΚΚΕρ) στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση των πολιτικών.

²⁴ Οι σχετικές δράσεις θα διεξάγονται, επί το πλείστον, με χρήση των έξι βασικών κατηγοριών μέσω των παρεμβάσεων που περιγράφονται στο σημείο 2, συνεκτιμώντας ωστόσο τις ιδιαιτερότητες των δύο αυτών τομέων.

4.3.1. Υποστήριξη της υλοποίησης της ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής

39. Σε ένα μεταβαλλόμενο διεθνές περιβάλλον, έχει τεθεί σε εφαρμογή μια ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική²⁵. Για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής, βασικός μηχανισμός της οποίας είναι σήμερα η συμφωνία πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος, είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί μια στέρεη επιστημονική, τεχνολογική και βιομηχανική βάση.
40. Στο μέλλον, η πολιτική αυτή θα βασίζεται σε ένα "ευρωπαϊκό διαστημικό πρόγραμμα", βασικό στοιχείο του οποίου θα είναι η έρευνα, και μάλιστα η έρευνα με αντικείμενο:
- τις τεχνολογίες εκμετάλλευσης του διαστήματος, στα πεδία της πλοήγησης (έργο GALILEO), της παγκόσμιας παρακολούθησης του περιβάλλοντος και της ασφάλειας (σύστημα GMES²⁶) και των δορυφορικών τηλεπικοινωνιών·
 - την τεχνολογία διαστημικών μεταφορών, η οποία είναι αναγκαία για την κατοχύρωση της ανεξαρτησίας πρόσβασης της Ευρώπης στο διάστημα·
 - την ανάπτυξη επιστημονικής δραστηριότητας στο διάστημα, για παράδειγμα στο πλαίσιο της χρήσης του Διεθνούς Διαστημικού Σταθμού, και την εξερεύνηση του διαστήματος.

4.3.2. Θέση της έρευνας στην υπηρεσία της ασφάλειας

41. Μια σοβαρή πρόκληση για την Ευρώπη αποτελεί η ασφάλεια, και συγκεκριμένα η κατοχύρωση της ασφάλειας των προσώπων, του κράτους, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιακών δικτύων, έναντι του οργανωμένου εγκλήματος και της διεθνούς τρομοκρατίας, ιδίως δε της βιοτρομοκρατίας. Για να ενισχυθεί η ασφάλεια, είναι απαραίτητο να εξελιχθούν οι γνώσεις σε θέματα ανίχνευσης και εντοπισμού, πληροφοριών, αναγνώρισης και παρακολούθησης, καθώς και ανάλυσης των αιτιών των διαφορών.
42. Στις αρχές του 2004, δρομολογήθηκε σχετική "προπαρασκευαστική δράση". Σε συνέχεια της δράσης αυτής, και με βάση τα συμπεράσματα της έκθεσης μιας ευρωπαϊκής ομάδας προσωπικοτήτων υψηλού επιπέδου, καταρτίστηκε και πρόκειται να τεθεί σε εφαρμογή ένα "ευρωπαϊκό πρόγραμμα έρευνας στον τομέα της ασφάλειας". Σκοπός αυτού του προγράμματος, το οποίο θα διαθέτει σημαντικότερο προϋπολογισμό, θα είναι:
- να αυξήσει την ασφάλεια των πληθυσμών στην ευρωπαϊκή επικράτεια στους τομείς, για παράδειγμα, της πολιτικής άμυνας ή της καταπολέμησης της βιοτρομοκρατίας·
 - να διευκολύνει την Ένωση στην άσκηση των οικείων αρμοδιοτήτων διατήρησης της ειρήνης, πρόληψης των διαφορών και των συγκρούσεων,

²⁵ COM (2003) 17 της 21.1.2003 και COM (2003) 673 της 11.11.2003.

²⁶ GMES : Global Monitoring for Environment and Security.

και ενίσχυσης της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

5. ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

5.1. Χρησιμοποίηση των πλέον αποτελεσματικών μηχανισμών υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής

43. Σύμφωνα με τις αρχές που διατυπώνονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 10^{ης} Φεβρουαρίου²⁷, για την υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθούν οι πλέον αποτελεσματικοί μηχανισμοί. Σκοπός είναι να επιτευχθεί μια ουσιαστική αποσύνδεση της αύξησης του προϋπολογισμού και του προσωπικού της Επιτροπής, και παράλληλα να ενισχυθούν οι δεσμοί με τις εθνικές δομές.
44. Η Επιτροπή θα φέρει πλήρως πολιτική και δημοσιονομική ευθύνη έναντι του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, και θα εξασφαλίζει την επιστημονική παρακολούθηση των δράσεων κατά διαφορετικούς τρόπους ανάλογα με τον βαθμό ανάμειξης και συμμετοχής της.

5.1.1. Η "εταιρική διαχείριση"

45. Η διαχείριση κατά σύμπραξη των κρατών μελών, των ερευνητικών φορέων και της Επιτροπής θα χρησιμοποιείται στις περιπτώσεις δράσεων διεξαγόμενων με σκοπό την ενίσχυση της συνοχής των δημόσιων και ιδιωτικών ερευνητικών προσπαθειών, καθώς και της συνοχής των τεχνολογικών πολιτικών των κρατών μελών:
- δράσεις διεξαγόμενες βάσει του άρθρου 171 της Συνθήκης, επί το πλείστον "κοινές τεχνολογικές πρωτοβουλίες", για την υλοποίηση των οποίων θα πρέπει αναγκαστικά να δημιουργηθεί μια ειδική δομή διαχείρισης·
 - δράσεις διεξαγόμενες βάσει του άρθρου 169 της Συνθήκης: η δημιουργία μιας ειδικής δομής διαχείρισης είναι πιθανή, αλλά όχι υποχρεωτική·
 - δράσεις προς υποστήριξη της δημιουργίας και της ανάπτυξης υποδομών ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, υλοποιούμενες σύμφωνα με το μοντέλο των έργων διευρωπαϊκών δικτύων (TEN).
46. Ένα χαρακτηριστικό αυτών των δράσεων είναι η κινητοποίηση κρίσιμων μαζών χρηματοδοτικών πόρων βάσει σχεδίων χρηματοοικονομικής μηχανικής τα οποία θα περιλαμβάνουν χρηματοδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ETE) και εθνικές δημόσιες και ιδιωτικές χρηματοδοτήσεις. Η ETE έχει ενισχύσει τη δέσμευσή της στον τομέα της έρευνας, εκδίδοντας τα σχέδια δράσης "i2i" και "Innovation 2010". Για να αξιοποιηθεί η δυνατότητα κινητοποίησης των δανείων της ETE, θα ήταν σκόπιμο να εξετασθεί το ενδεχόμενο εισαγωγής στο πρόγραμμα πλαίσιο ενός ευρωπαϊκού μηχανισμού εγγύησης για τα έργα τεχνολογικής έρευνας μεγάλης κλίμακας.

²⁷ COM (2004) 101 της 10.2.2004.

5.1.2. Η "εξωτερική διαχείριση"

47. Η "εξωτερική διαχείριση" θα χρησιμοποιείται για τις δράσεις υποστήριξης μεμονωμένων ερευνητικών ομάδων και ερευνητών. Και στις δύο περιπτώσεις, πρόκειται για δράσεις ανοικτές στο σύνολο των επιστημονικών πεδίων, οι οποίες αφορούν περιορισμένο αριθμό ατόμων και συνεπάγονται μεγάλο αριθμό χρηματοδοτικών πράξεων μικρής κλίμακας.
48. Ενόψει της υλοποίησης της ιδέας του "Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας", εξετάζονται διάφοροι τύποι εξωτερικής ανάθεσης της διαχείρισης, και συγκεκριμένα η ανάθεση της διαχείρισης σε: έναν εκτελεστικό οργανισμό· έναν συμβατικό οργανισμό της Ένωσης· μια ειδική δομή (για παράδειγμα, ένα ίδρυμα), συσταθείσα δυνάμει του άρθρου 171 της Συνθήκης. Η πολιτική διαδικασία που έχει δρομολογηθεί θα επιτρέψει τον προσδιορισμό του τύπου εξωτερικής διαχείρισης που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ακόλουθες τρεις βασικές αρχές: εποπτεία εκ μέρους της επιστημονικής κοινότητας· πολιτική και δημοσιονομική ευθύνη της Επιτροπής· κοινοτικός χαρακτήρας, προς αποφυγή των κινδύνων "δίκαιης επιστροφής".

5.1.3. Η διαχείριση από μια Επιτροπή υπό εξέλιξη

49. Η διαχείριση θα ασκείται από την Επιτροπή στην περίπτωση των δράσεων υποστήριξης της ερευνητικής συνεργασίας, και αυτό για ποικίλους λόγους:
- ο ρόλος της Επιτροπής στην κατάρτιση και την τακτική ενημέρωση των "προγραμμάτων εργασίας", τα οποία αποτελούν καθοριστική παράμετρο των σχετικών πρωτοβουλιών·
 - ο ρόλος της Επιτροπής στη συγκρότηση των εταιρικών σχημάτων και η ικανότητά της να διασφαλίζει τη διαχείριση πολύπλοκων διακρατικών έργων·
 - η στενή σύνδεση των δράσεων αυτών με τις πολιτικές της Ένωσης.
50. Με το 6^ο πρόγραμμα πλαίσιο εισήχθησαν νέες δημοσιονομικές διατάξεις οι οποίες επέτρεψαν τη μείωση των λογιστικών πράξεων προς όφελος των εργασιών επιτήρησης, ελέγχου και επιστημονικής παρακολούθησης. Μετά τον προσδιορισμό των δραστηριοτήτων εκείνων για τις οποίες δεν απαιτείται η άμεση παρέμβαση των υπηρεσιών της Επιτροπής, τα υπόλοιπα, καθαρά εκτελεστικά καθήκοντα, θα ήταν σκόπιμο να ανατεθούν σε κάποια εξωτερική δομή.

5.2. Βελτίωση της λειτουργίας του προγράμματος πλαισίου

51. Παράλληλα, είναι απαραίτητο να βελτιωθεί το ρυθμιστικό και διοικητικό περιβάλλον. Στόχος εν προκειμένω είναι να αυξηθεί η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης, να μειωθούν οι καθυστερήσεις και να ελαχιστοποιηθεί το κόστος προετοιμασίας των έργων²⁸.

²⁸ Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που έλαβε χώρα τον Μάρτιο του 2004 (σημείο 26 των συμπερασμάτων).

52. Οι χρηματοοικονομικές και διοικητικές διατάξεις θα πρέπει να αναθεωρηθούν και να απλοποιηθούν, με βάση την εμπειρία που έχει αποκομιστεί από τις τρέχουσες πρακτικές. Με βάση τα συμπεράσματα της επιτροπής αξιολόγησης των μέσων του βου προγράμματος πλαισίου, θα αναληφθεί μια διαδικασία προς αυτή την κατεύθυνση, στην οποία θα συμμετέχουν οι χρήστες των προγραμμάτων και οι εθνικές δομές έρευνας. Οι χρηματοοικονομικοί κανόνες θα επανεξετασθούν και θα υποβληθούν προτάσεις στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στα πλαίσια των προτάσεων της Επιτροπής για την έκδοση των αποφάσεων θέσπισης του επόμενου προγράμματος πλαισίου έρευνας και των αντίστοιχων κανόνων συμμετοχής.

6. ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ 7^ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΑΙΣΙΟ

53. Οι κατευθύνσεις που περιγράφονται στην παρούσα ανακοίνωση θα πρέπει να αποτελέσουν το αντικείμενο ενός διπλού διαλόγου: ενός πολιτικού διαλόγου μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, και ενός διαλόγου μεταξύ των φορέων και των χρηστών της έρευνας στην Ευρώπη. Στις αρχές του 2005, και με βάση ιδίως τα αποτελέσματα αυτού του διπλού διαλόγου, η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση για το 7ο πρόγραμμα πλαίσιο έρευνας της Ένωσης. Στην πρόταση αυτή, η Επιτροπή θα περιγράψει επακριβώς τους μηχανισμούς χρηματοδοτικής υποστήριξης, αλλά και θα εκθέτει τις προτάσεις της ως προς τις θεματικές ερευνητικές προτεραιότητες του νέου προγράμματος πλαισίου.